

Metoden att skapa lokala arbetsmarknader (LA)

Indelningen i lokala arbetsmarknader bygger på statistik om arbetspendling. Arbetspendling uppstår enligt SCB:s definition om en person bor i en kommun och arbetar i en annan dvs. pendling sker över kommungräns. Källa för statistiken är Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS)¹. Statistiken i BAS redovisas utifrån var personer är folkbokförda i förhållande till var deras arbetsställe är beläget. Personer som inte kan knytas till ett arbetsställe redovisas i den kommun där de är folkbokförda. Processen med att skapa lokala arbetsmarknader sker genom att först bestämma förekomsten av lokala centrum och därefter avgöra till vilket lokalt centrum övriga dvs. osjälvständiga kommuner ska föras.

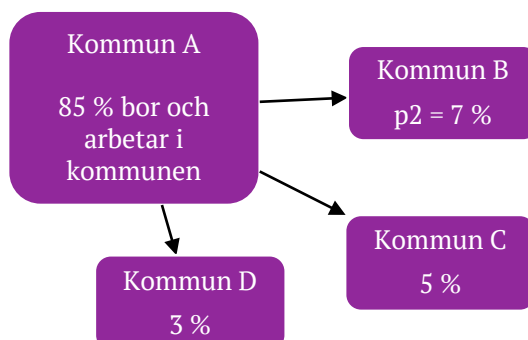
Steg 1: Bestämning av lokala centrum

I steg 1 bestäms de kommuner som är självständiga och därmed utgör lokala centrum (typ 11). För att en kommun ska klassas som självständig måste två villkor vara uppfyllda:

- Villkor 1: Andelen utpendlare totalt (p1) i ett lokalt centrum ska vara mindre än 20 procent av det totala antalet sysselsatta i det lokala centrumet. I exemplet i figur 1 är $p1 = 15\%$ ($7\% + 5\% + 3\%$). Pilarna symboliserar pendling.
- Villkor 2: Den största pendlingsströmmen till en enskild kommun (p2) från ett lokalt centrum ska vara mindre än 7,5 procent av totala antalet sysselsatta i det lokala centrumet. I exemplet i Figur 1 nedan är $p2 = 7\%$ dvs. den största pendlingsströmmen går till kommun B och den omfattar 7% av samtliga sysselsatta som bor i det lokala centrumet A.

¹ Du kan läsa mer om BAS under adressen <https://www.scb.se/bas>

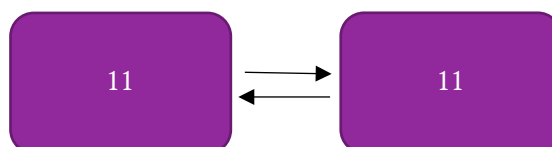
Figur 1. Villkor för ett lokalt centrum

Gemensamt lokalt centrum

I Figur 2 finns två kommuner som var och en för sig inte bildar ett lokalt centrum (typ 11) enligt angivna kriterier. Kommunerna har dock de största utpendlingsströmmarna till varandra. Dessa två kommuner bildar då gemensamt ett lokalt centrum och sätts som typ 11. Stockholm/Solna och Nyköping/Oxelösund är exempel sådana lokala arbetsmarknader.

Figur 2. Gemensamt lokalt centrum

Steg 2: Bestämning till vilket lokalt centrum övriga kommuner ska föras

I steg 2 bestäms till vilket lokalt centrum de osjälvständiga kommunerna ska föras. Huvudregeln är att den osjälvständiga kommunen förs till den kommun till vilken den största pendlingsströmmen är riktad. Kopplingen av osjälvständiga kommuner till regionala centrum görs genom att kommunerna klassas efter karaktären på hur deras utpendling ser ut:

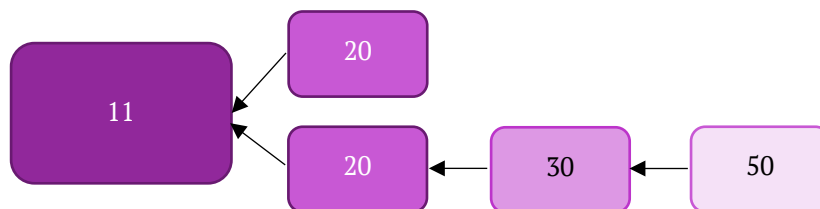
Typ 11 utgörs av lokalt centrum dvs. $p_1 < 20\%$ och $p_2 < 7,5\%$.

Typ 20 utgörs av kommun som har sin största utpendling till ett lokalt centrum (typ 11-kommun).

Typ 30 utgörs av kommun som har sin största utpendling till en typ 20-kommun.

Typ 50 utgörs av kommuner som har sin största utpendling till en typ 30-kommun.

Figur 3. Kommuntyper i en lokal arbetsmarknad

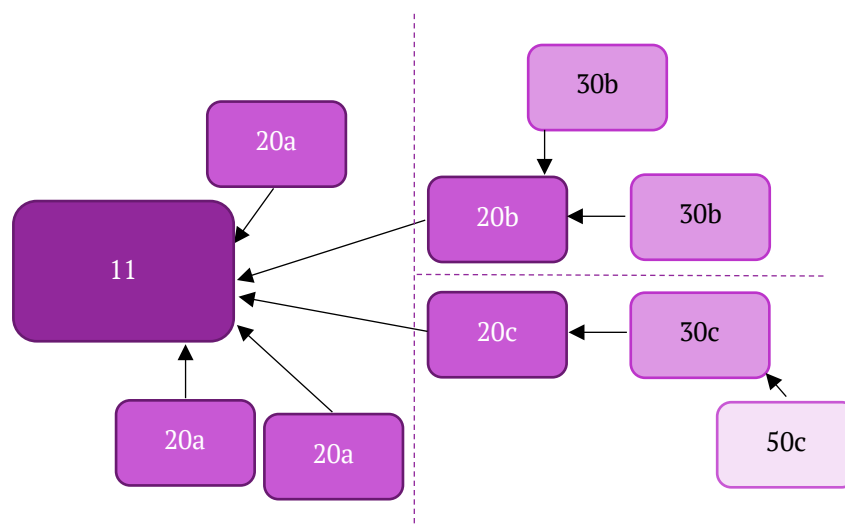

Figur 3 förklarar sambanden mellan de olika kommuntyperna. Pilarna symboliserar respektive kommuns största utpendling. I exemplet finns förutom ett lokalt centrum (typ 11) två osjälvständiga kommuner av typ 20 som har sin största utpendling till det lokala centrumet. Dessutom finns en osjälvständig kommun av typ 30 som har sin största utpendling till en av kommunerna av typ 20. Kommunen av typ 50 har sin största utpendling till en typ 30 kommun. Trots detta förs typ 50-kommunen till typ 11-kommunens lokala arbetsmarknad.

Flerkärniga lokala arbetsmarknader

Vissa lokala arbetsmarknader har en mer komplicerad struktur än andra på det sättet att det finns fler kommuner än det lokala centrumet som har andra kommuner knutna till sig via pendling. Inom exempelvis Stockholms lokala arbetsmarknad utgör Stockholm/Solna, Uppsala och Södertälje kommuner sådana egna kärnor för inpendling från omgivande kommuner.

Figur 4. Exempel på en flerkärnig lokal arbetsmarknad

I Figur 4 finns en kommun som utgör ett lokalt centrum (typ 11) och fem osjälvständiga kommuner av typ 20. Två av de fem typ 20-kommunerna har själva kommuner av typ 30 eller 50 knutna till sig. Tre grupper av kommuner kan urskiljas med utgångspunkt från pendlingsmönstret. De tre kärnorna i den lokala arbetsmarknaden utgörs av typ 11-kommunen och de två typ 20-kommunerna med benämningen b respektive c.